

2008-06-13

PERSCOMMUNIQUÉ

Inflatie en indexering in België: oorzaken en mogelijke gevolgen van de huidige inflatieopstoot

(Artikel gepubliceerd in het Economisch Tijdschrift van juni 2008)

De bijzonder forse versnelling van de inflatie in België en het feit dat de Belgische inflatie momenteel hoger is dan die van het eurogebied roept in sommige milieus vragen op over de rol van het indexeringsmechanisme. Een eerste vraag die kan worden gesteld betreft de mate waarin dit mechanisme aan de huidige inflatieversnelling ten grondslag ligt. Een tweede vraag is of het indexeringsmechanisme de actuele inflatieversnelling zal bestendigen via het op gang brengen van een loon-prijsspiraal.

De in het artikel voorgestelde analyse - die berust op de gegevens van de geharmoniseerde consumptieprijsindex (HICP) tot april 2008 - biedt een duidelijk antwoord op de eerste vraag: tot dusver is noch de inflatieversnelling, noch de hogere inflatie ten opzichte van het eurogebied toe te schrijven aan het Belgische indexeringsmechanisme. De versnelling van de inflatie is immers integraal te wijten aan de forse prijsstijgingen voor energiedragers en bewerkte levensmiddelen, terwijl voor ruim drie vierde van de consumptiekorf, in het bijzonder voor niet-energetische goederen en diensten, nog geen versnelling van de inflatie is vastgesteld. Bovendien zijn precies voor deze laatste productgroepen de loonkosten als inflatiedeterminanten het belangrijkste. Het artikel toont aan dat het prijsverloop van de bewerkte levensmiddelen en energiedragers in belangrijke mate werd beïnvloed door de forse stijgingen van de grondstoffenprijzen op de wereldmarkt. De weerslag daarvan was vooral voor energiedragers zwaarder dan in het eurogebied. Uit eerdere analyses was reeds gebleken dat prijsschommelingen voor ruwe aardolie op de Belgische HICP een groter korte-termijneffect sorteren als gevolg van het grotere gewicht van petroleumproducten en de lagere accijnzen die er worden op geheven. Sinds begin 2007 komt daar nog bij dat de transmissie - naar de in de HICP opgetekende consumptieprijzen voor gas en elektriciteit - van prijswijzigingen voor energetische grondstoffen in België duidelijk versneld is. Ten slotte werden de consumptieprijzen van gas en elektriciteit begin 2008 verder omhooggeduwd door een forse stijging van de transport- en distributietarieven.

Wat de tweede vraag betreft, is gebleken dat - in de huidige omstandigheden - de gezondheidsindex, ondanks zijn onmiskenbaar matigende invloed, niet kan beletten dat de uit de indexering voortvloeiende loonstijgingen in het begin van 2008 zijn beginnen te versnellen. Door de wet van 1996 tot bevordering van de werkgelegenheid en tot preventieve vrijwaring van het concurrentievermogen is de Belgische indexeringspraktijk echter ingebed in een ruimer kader dat de krijtlijnen voor de loonvorming in de particuliere sector uitzet. Meer in het bijzonder biedt de voor het najaar voorziene loononderhandelingsronde voor de periode 2009 en 2010 de sociale partners de mogelijkheid de gevolgen van de indexering in aanmerking te nemen bij het bepalen van de loonstijgingen en zodoende de praktijk van de laatste jaren, die erin bestond de indexering te verzoenen met een verantwoordelijke loonontwikkeling, voort te zetten. Onder die voorwaarden kan een loon-prijsspiraal worden afgewend, kan worden bijgedragen tot de vrijwaring van het concurrentievermogen en de tewerkstelling en zal de Belgische inflatie niet blijvend opwaarts gaan afwijken van die in het eurogebied.